

Binnen de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken hebben de onderstaande fracties de behoefte vragen en opmerkingen voor te leggen aan de Minister van Buitenlandse Zaken over de Kamerbrief Weging Nederlandse vertegenwoordigingen in het buitenland d.d. 15 december 2020 (Kamerstuk 32 734, nr. 39).

De voorzitter van de commissie,
Pia Dijkstra

De adjunct-griffier van de commissie,
Konings

Algemeen

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de voortgang van het Nederlandse postennet. Deze leden hebben een aantal vragen.

De leden van de D66-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de Kamerbrief Weging Nederlandse vertegenwoordigingen in het buitenland. Deze leden hebben naar aanleiding van deze Kamerbrief nog enkele opmerkingen en vragen.

De leden van de GroenLinks-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de brief van de Minister betreffende de weging van het Nederlandse postennet. In een vorig overleg over de weging van het postennet hebben deze leden vragen gesteld over de keuze van de Minister om ambassades in bijvoorbeeld Afrika en Latijns-Amerika niet te versterken. Zij hebben toen het belang aangestipt van het versterken van de posten in Venezuela en Nigeria. De leden van de GroenLinks-fractie zijn daarom tevreden om te zien dat de Minister dit jaar gekozen heeft de ambassades in Caracas en Abuja te versterken en een nieuwe ambassade te openen in Niger. Deze leden hebben over de weging van het postennet nog enkele vragen.

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van de brief over de weging van Nederlandse vertegenwoordigingen in het buitenland.

Weging postennet

De leden van de D66-fractie merken op dat het postennet van een zeer groot belang is voor Nederland. In een snel veranderende en steeds meer verbonden wereld, is het buitenland van steeds grotere invloed op Nederland en andersom. De Nederlandse diplomaten doen vanuit Den Haag en op de posten ontzettend belangrijk werk voor de positie van Nederland in de wereld, onze banden met andere landen, voor onze veiligheid en economie, het ondersteunen van het Nederlandse bedrijfsleven, het beschermen en vertegenwoordigen van onze waarden, het bevorderen van de mensenrechten, en het opkomen voor Nederlanders in het buitenland. De leden van de D66-fractie zijn dan ook verheugd dat er door het regeerakkoord en het amendement Sjoerdsma-Koopmans (Kamerstuk 35 300 V, nr. 12) en het amendement Voordewind c.s. (Kamerstuk 35 300 V, nr. 10) extra middelen beschikbaar zijn gekomen ter versterking van het postennet. Deze leden zijn echter van mening dat het postennet vanwege bovengenoemde grote belangen, indien mogelijk, nog meer versterking verdient. Mocht de Minister uit de post onvoorzien uit de begroting voor de Homogene Groep Internationale Samenwerking het postennet structureel willen versterken, dan zouden de leden van de D66-fractie daar voorstander van zijn. Graag ontvangen zij daarop een reactie.

De leden van de D66-fractie vragen of de Minister aan zou kunnen geven waar het postennet nadere versterking zou kunnen gebruiken als er extra geld beschikbaar zou zijn. Welke aanbevelingen uit het advies «De vertegenwoordiging van Nederland in de wereld» van de Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) zou de Minister overnemen indien middelen beschikbaar zijn?

Deze leden merken voorts op dat de Algemene Rekenkamer dit jaar een onderzoek zal starten naar de besteding van de investeringsmiddelen voor het postennet uit het regeerakkoord. De leden van de D66-fractie zijn zeer benieuwd naar dit onderzoek. Wanneer verwacht de Minister de resultaten van dit onderzoek naar de Kamer te kunnen sturen?

De leden van de D66-fractie zijn verheugd te lezen dat de versterking van het postennet door het aantrekken van extra medewerkers op de posten

voortgang vindt. Deze leden moedigen de Minister ook aan om ondanks de genoemde moeilijkheden tempo te blijven maken met het vervullen van de resterende openstaande vacatures.

De leden van de GroenLinks-fractie constateren dat de Minister een aantal beleidsdoelstellingen heeft vastgesteld voor het postennet, waaronder veiligheid, migratie en economische groeikansen. Deze leden zouden graag zien dat daar een nieuwe doelstelling aan wordt toegevoegd: klimaatdiplomatie. De leden van de GroenLinks-fractie zien een grotere rol voor onze vertegenwoordigingen in het buitenland weggelegd als het gaat om het bedrijven van klimaatdiplomatie, maar constateren dat in dat kader geen sturing wordt gegeven vanuit het ministerie. Is de Minister van mening dat er momenteel voldoende aansturing wordt gegeven op het gebied van klimaatdiplomatie? Zo ja, kan hij daar een voorbeeld van geven? Zo niet, zou hij bereid zijn klimaatdiplomatie een beleidsdoelstelling voor het postennet te maken? Is de Minister bereid meer aansturing te geven aan ambassades in het kader van klimaatdiplomatie door bijvoorbeeld richtlijnen of stuurpunten op te stellen voor de Nederlandse ambassades?

Amendement Sjoerdsma-Koopmans versterking postennet

De leden van de VVD-fractie zijn positief over de genoemde investeringen in de diplomatieke inzet op mensenrechten en veiligheid. Deze leden vragen of de genoemde samenwerking voor veiligheid in internationaal verband met bondgenoten ook op efficiëntie wordt beoordeeld. Ziet de Minister kansen om de samenwerking met (bijvoorbeeld Europese) bondgenoten te versterken in regio's waar Nederland handels- of veiligheidsbelangen heeft?

De leden van de VVD-fractie vragen of als resultaat van de recente investeringen in het postennet er ook meer capaciteit is om Nederlandse ondernemers in het buitenland te ondersteunen.

De leden van de D66-fractie zijn verheugd dat de middelen van het amendement Sjoerdsma-Koopmans (Kamerstuk 35 300 V, nr. 12) over de versterking van het postennet ingezet zullen worden ter uitbreiding en versterking van het postennet. Om bovengenoemde redenen zijn deze leden van mening dat versterking van het postennet van groot belang is voor Nederland. Zij merken op dat het amendement beoogt om de helft van de beschikbare 3 miljoen euro in te zetten ter bevordering van de mensenrechten. De leden van de D66-fractie vragen op welke posten, naast de in de brief genoemde post in Beijing, deze middelen ingezet zullen worden ter bescherming en promotie van de mensenrechten. Klopt het dat er, zoals het amendement beoogt, 1,5 miljoen euro wordt ingezet ter bevordering van de mensenrechten? Op welke wijze wordt dit ingevuld?

Opwaarderen ambassadekantoren (motie Sjoerdsma)

De leden van de D66-fractie merken op dat de motie Sjoerdsma (Kamerstuk 35 300 V, nr. 30) over het opwaarderen van ambassadekantoren tot volwaardige ambassades deels is uitgevoerd voor de posten in Niamey (Niger) en Ouagadougou (Burkina Faso). Deze leden kunnen de redenering van de Minister om de posten in Chisinau en Minsk niet op te waarderen tot volwaardige ambassades niet volgen. Deelt de Minister niet de mening dat het hebben van een volwaardige vertegenwoordiging op ambassadeursniveau juist bij zou kunnen dragen aan de genoemde doelstellingen van de Minister op het gebied van democratie en rechtstaat? Kan de Minister de nadelen benoemen van het hebben van een

volwaardige ambassadeur in deze landen, waardoor het nu besloten heeft om deze kantoren niet op te waarderen? Kan de Minister ook de nadelen benoemen van het niet hebben van een ambassadeur, zoals nu het geval is? Geldt voor deze landen niet hetzelfde argument als voor de ambassadekantoren in de Sahel, dat een ambassadeur beter toegang heeft tot de hogere regeringsregio's in het land van accreditering, waarmee Nederland zijn belangen in die landen beter kan behartigen?

In dit kader hebben de leden van de D66-fractie ook een vraag over het Nederlandse Handels- en Investeringskantoor in Taipei. Deze leden merken op dat Taiwan een belangrijk handelspartner is voor Nederland en een gelijkgestemd baken van democratische vrijheden en gelijkheden in Zuidoost-Azië. Nederland heeft geen officiële betrekking met Taiwan. Desalniettemin zijn de leden van de D66-fractie van mening dat ondanks het ontbreken van officiële diplomatieke betrekkingen, de goede economische betrekkingen die Nederland met Taiwan onderhoudt en de politieke overtuigingen op het gebied van democratie en respect voor mensenrechten die Nederland met Taiwan deelt, waardering verdienen. Deze leden vragen de Minister daarom te overwegen deze waardering uit te drukken door de Nederlandse Handels- en Investeringskantoor in Taipei op te waarderen naar een *Netherlands Representative Office*. Volgens de leden van de D66-fractie zou deze naam ook goed passen binnen de *rebranding* van Nederland in het buitenland naar *The Netherlands*. Graag deze leden een reactie van de Minister.

De leden van de GroenLinks-fractie lezen in de brief van de Minister dat in 2018 een aantal ambassadekantoren is geopend in focusregio's op het gebied van klimaatadaptatie. Ook stelt de Minister dat samenwerkingsprogramma's in deze landen van start zijn gegaan. Deze leden vragen wat voor invloed de ligging in een dergelijke focusregio heeft op de werkzaamheden van de ambassade. Kan de Minister een overzicht geven van welke activiteiten er nu worden ondernomen en/of op de planning staan in het kader van klimaatadaptatie? Hoe worden deze ambassades ondersteund vanuit het ministerie, en is deze aansturing voldoende? Deze leden zijn tevreden om te zien dat Nederland inzet op het ondersteunen bij klimaatadaptatie. Tegelijkertijd constateren zij dat ook het ondersteunen bij klimaatmitigatie essentieel is. Zij vragen de Minister hoe klimaatmitigatie wordt vormgegeven binnen deze ambassades. Kan de Minister hier een overzicht van geven?

Motie Sjoerdsma c.s. over het belang van een consulaire afdeling

De leden van de VVD-fractie hebben met interesse kennisgenomen van de inzet van de Minister om de dienstverlening aan de ruim 1 miljoen Nederlanders in het buitenland te verbeteren. Digitalisering en flexibilisering zijn hierin belangrijke elementen. De leden van de VVD-fractie vragen hoe lang het duurt tot de genoemde ontwikkelingstrajecten afgerond en volledig actief zijn. Kan er in het kader van de intensivering van de consulaire dienstverlening gebruik worden gemaakt van de contactmomenten met Nederlanders in het buitenland om ze te wijzen op stemmen vanuit het buitenland en kan dit beter gefaciliteerd worden?

De leden van de D66-fractie zijn verheugd te lezen dat dankzij de motie Sjoerdsma c.s. over het belang van een consulaire afdeling (Kamerstuk 35 300 V, nr. 31) er ook een consulaire afdeling geopend zal worden in Atlanta vanwege de relatief grote gemeenschap Nederlanders in dit deel van de VS. De leden van de D66-fractie zijn van mening dat Nederland zo goed als mogelijk moet opkomen voor haar burgers in het buitenland, en dat de dienstverlening voor deze grootste gemeente buiten Nederland

nog vele malen beter kan dan het op dit moment is. Wanneer verwacht de Minister dat deze consulaire afdeling in Atlanta daadwerkelijk geopend wordt?

Verder merken de leden van de D66-fractie op dat Nederlanders in het buitenland nog steeds geconfronteerd worden met problemen rondom het verkrijgen of vernieuwen van identiteitspapieren, of toegang tot digitale overheidsdiensten. Deze leden merken op dat de EU-verordening over biometrie bij identiteitsbewijzen problemen op kunnen leveren voor Nederlanders in het buitenland die niet in staat zijn om te reizen. Welke maatregelen is de Minister voornemens te nemen, om deze groep mensen een alternatieve oplossing te bieden? Verder heeft het ministerie beschikking over mobiele teams die identiteitsverificatie kunnen doen ten behoeve van deze dienstverlening. De leden van de D66-fractie vragen de Minister of het mogelijk is deze teams vaker, en wellicht op roulerende basis in te zetten, in gebieden waar het voor Nederlanders lastig is om naar balie te komen waar dit normaal gesproken mogelijk is. Ook vragen deze leden of het mogelijk is om op verzoek van een groter aantal mensen die behoefte hebben aan deze dienstverlening, een dergelijk mobiel team te «bestellen».

De leden van de GroenLinks-fractie hebben een aantal vragen over visumverlening. In februari dit jaar zullen op initiatief van de Europese Commissie de kosten voor een Schengenvisum fors omhoog gaan: van zo'n 90 euro maximaal naar 160 euro per persoon.¹ Deze leden lezen in de brief van de Minister dat Nederland wat betreft consulaire dienstverlening werkt met het principe van «externe dienstverlening, tenzij ...». Visumaanvragen verlopen dus vaak via een externe dienstverlener. Hier komt bovenop dat door onder andere *DutchCulture* onlangs is aangegeven dat het werken met externe dienstverleners bij visumaanvragen moeilijk kan verlopen. Wanneer een visumaanvraag wordt afgewezen is het onduidelijk waarom dit gebeurt omdat de aanvraag door een particulier bedrijf wordt afgehandeld. Communicatie verloopt stroef.² Ook volgt er bij afwijzing geen restitutie. De leden van de GroenLinks-fractie maken zich zorgen dat het voor bepaalde groepen in Nederland onbetaalbaar en ingewikkeld wordt om bijvoorbeeld familie of vrienden te ontvangen in Nederland. Deze leden vragen de Minister hoe hij kijkt naar deze constatering. Wordt het visumbeleid op enig moment geëvalueerd of herzien? Wat is de afweging geweest van de Minister om visumaanvragen door externe dienstverleners te laten afhandelen? Kunnen de visumkosten vanuit Nederland verlaagd worden?

De leden van de PvdA-fractie hebben een paar vragen over het belang van een consulaire afdeling. Zoals de Minister schrijft is een van de kerntaken van de Nederlandse diplomatieke aanwezigheid in het buitenland het verlenen van consulaire diensten aan Nederlanders. Om dit zo effectief mogelijk te doen en diensten wereldwijd 24/7 te kunnen aanbieden voor Nederland en Nederlanders, werkt Nederland volgens de principes «digitaal, tenzij» en «externe dienstverlening, tenzij». Op locaties waar direct contact met de klant vaak nodig is, wordt op de post een consulaire afdeling ingericht. Nu blijkt dat in de praktijk verkiezingen en registratie problematisch zijn voor veel Nederlanders buiten Nederland. Hoe kijkt de Minister aan tegen het bieden van de mogelijkheid om het moment dat

---

¹ Blik op nieuws.nl, 28 november 2019, «Toeristen gaan meer betalen voor bezoek aan Nederland» (<https://www.blikopnieuws.nl/ezpress/277974/toeristen-gaan-meer-betalen-voor-bezoek-aan-nederland.html>).

² NOS.nl, 19 februari 2019, «Van afropopsters tot dansers: deze artiesten zijn niet welkom in Nederland» (<https://nos.nl/artikel/2272611-van-afropopster-tot-dansers-deze-artiesten-zijn-niet-welkom-in-nederland.html>).

mensen fysiek naar het consulaat komen, Nederland in de gelegenheid te stellen zich te kunnen registreren voor bijvoorbeeld Kompas, verkiezingen (via www.stemmenvanuithetbuitenland.nl), nieuwsbrieven van belangenorganisaties voor Nederlanders in het buitenland? Zonder dat hiervoor uiteraard een aparte dienst op te richten, maar bijvoorbeeld met gebruikmaking van digitale hulpmiddelen. En in het verlengde daarvan: hoe denkt de Minister over een tijdelijke (financiële) versterking voor ambassades tijdens verkiezingstijd in gebieden waar relatief veel Nederlanders wonen? Dit zou dan ingezet kunnen worden ter versterking van voorlichting aan, en het betrekken van Nederlanders al dan niet met behulp van (formele) belangorganisaties waarbij het nadrukkelijk gaat om begeleiding bij het proces van de wijze waarop men een stem kan uitbrengen en uiteraard niet over beïnvloeding.

Loket Buitenland

De leden van de D66-fractie zijn van mening dat de ongeveer miljoen Nederlanders in het buitenland makkelijke digitale toegang moeten hebben tot de Nederlandse overheid. Deze leden zijn daarom groot voorstander van de snelle invoer van alle noodzakelijke online dienstverlening van de overheid via het Loket Buitenland, waar deze groep terecht moet kunnen voor belangrijke diensten. Deze leden vragen voor welke diensten Nederlanders in het buitenland eind 2020 nu echt terecht kunnen bij Loket Buitenland.

Verder hebben de leden van de D66-fractie enkele vragen naar aanleiding van de problematiek rond het gebruik van DigiD voor Nederlanders in het buitenland. Wat is de huidige stand van zaken omtrent het verkrijgen van toegang tot en het gebruik van DigiD voor Nederlanders in het buitenland? Hoe zit het op dit moment met de toegankelijkheid voor online dienstverlening via DigiD voor Nederlanders in het buitenland, zeker nu steeds meer organisaties gaan over tot het vereisen van een hoger betrouwbaarheidsniveau zoals tweestapsverificatie via sms? Welke mogelijkheden heeft de Minister onderzocht en gevonden om de dienstverlening aan Nederlanders in het buitenland op dit punt te verbeteren?

De leden van de D66-fractie zouden de Minister voorts graag attenderen op een voorstel van de Stichting Nederlanders Buiten Nederland (SNBN) om het moment dat mensen fysiek naar een consulaat komen aan te grijpen om hen meteen de mogelijkheid te geven zich te registreren voor Kompas, voor verkiezingen, voor nieuwsbrieven van belangenorganisaties voor Nederlanders in het buitenland. Te denken valt aan een zuil, of balie, of informatieplek, waar mensen dit ter plekke kunnen doen. Is de Minister bereid deze suggestie over te nemen?

De leden van de D66-fractie zijn bezorgd dat, net als bij de vorige verkiezingen, Nederlanders in het buitenland hinder of moeite ondervinden bij het stemmen voor verkiezingen in Nederland. De leden van de D66-fractie zijn van mening dat het hoge prioriteit verdient om ervoor te zorgen dat deze grote groep kiezers zonder problemen uitvoering kunnen geven aan hun democratische rechten door te stemmen voor de verkiezingen. De problemen rond niet of te laat aangekomen stembiljetten moeten voorkomen worden. Daarom attenderen de leden van de D66-fractie de Minister graag op een voorstel van de SNBN om budget vrij te maken voor ambassades in gebieden waar relatief veel Nederlanders wonen, om de infrastructuur optimaal te maken zodat juist bij de aanstaande Tweede Kamerverkiezingen meer Nederlanders goed bereikt kunnen worden. De leden van de D66-fractie vragen een reactie van de Minister op dit voorstel.